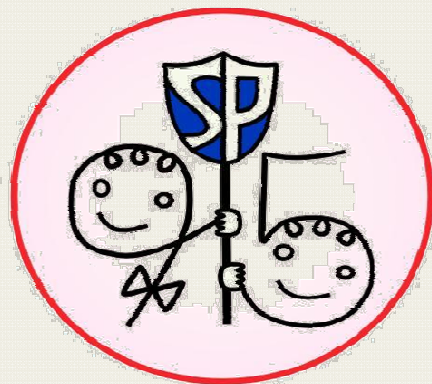

Pokaż co jest zadane...

Wdrażanie dzieci do samodzielnego
odrabiania zadań domowych.

Szkoła Podstawowa nr 95 w Krakowie

Czym jest praca domowa?

- Praca domowa ucznia jest kontynuacją nauki szkolnej przygotowującej dziecko do samokształcenia.
- W klasie I-III praca domowa opiera się na materiale programowym realizowanym w czasie lekcji, ma zazwyczaj charakter utrwalający wiadomości i umiejętności nabyte w szkole.
- Pracując w domu, dziecko ma możliwość ponownego przemyślenia i rozszerzenia swojej wiedzy na określony temat.

Praca domowa jest ważna

- **Praca domowa to poważny obowiązek ucznia.**
- **Zainteresowanie i wsparcie dziecka podczas odrabiania pracy domowej jest obowiązkiem rodzica, ale też dobrą okazją zwiększenia jego szans edukacyjnych.**
- **Pomagając dziecku osiągnąć samodzielność podczas odrabiania zadań, uczymy je dyscypliny i odpowiedzialności w życiu.**

Po co nauczyciele zadają prace domowe?

Dzięki odrabianiu prac domowych dziecko może:

- **Powtórzyć** i utrwalić wiedzę zdobytą w czasie zajęć lekcyjnych.
- **Sprawdzić** posiadane wiadomości.
- **Pogłębić** wiedzę na dany temat.
- **Przećwiczyć** to, co sprawiało trudność na lekcji.
- **Nauczyć się** korzystania z różnych źródeł, np.: biblioteka, Internet, słowniki, encyklopedie, itp.
- **Pracować samodzielnie** i we własnym tempie.
- **Przygotować się** do następnych lekcji.

Dodatkowe korzyści z samodzielnego odrabiania zadań domowych.

Praca domowa pomoże także rozwinąć w dziecku dobre zwyczaje i nawyki, np.:

- Uczy pracować w samodzielny sposób.
- Uczy skupienia i koncentracji!
- Uczy samodyscypliny i odpowiedzialności.
- Rozwija w dziecku pozytywny stosunek do nauki.

Właściwe warunki do pracy

Spokojne miejsce

- Dziecko powinno mieć stworzone odpowiednie warunki do odrabiania zadań.
- Dzieci nie powinny odrabiać lekcji w pokoju, gdzie wiele rzeczy zakłóca spokój!
- Kiedy po pomieszczeniu, w którym dziecko ma odrabiać lekcje, kręcą się inne osoby, włączone jest radio czy telewizor lub komputer, nie sposób oczekiwać, że zadanie zostanie wykonane poprawnie!

Właściwe warunki do pracy

Kącik pracy

- Niezależnie od warunków mieszkaniowych dziecko powinno mieć **stałe miejsce**, najlepiej własne biurko lub stolik oraz szafkę na swoje rzeczy.
- Należy zadbać o **właściwe oświetlenie**; dla dziecka praworęcznego światło powinno padać z lewej, a dla leworęcznego z prawej strony.
- **Krzeseło** powinno być dostosowane do jego wzrostu, gdyż niewygodna pozycja może przyczynić się do szybszego zmęczenia, a nawet kłopotów z kręgosłupem w przyszłości.

Właściwe warunki do pracy

- Zapewnienie potrzebnych podręczników, przyborów i materiałów do nauki ułatwi dziecku naukę, pozwoli odczuwać radość z dobrego przygotowania.
- Posiadanie estetycznych podręczników, kredek, zachęci do pracy, zainteresuje i sprawi, że zadania będzie wykonywane chętniej i z większym entuzjazmem.

Właściwe warunki do pracy

Porządek

- Miejsce pracy powinno być uporządkowane. Jeśli przed rozpoczęciem pracy trzeba długo czegoś szukać powstaje stres, jeszcze zanim dziecko zabierze się do lekcji.
- Zabawki, podręczniki, których dziecko nie potrzebuje przy odrabianiu lekcji, powinny być sprzątnięte z biurka.
- Niezbędne przybory szkolne (ołówki, zeszyty, słowniki, kalkulator) powinny zawsze być pod ręką, w ustalonym miejscu.

Ważna rada

- Jeśli dziecko odrabia pracę domową w obecności rodziców, istnieje niebezpieczeństwo, że przy pojawieniu się najmniejszych trudności będzie szukało u nich pomocy. Najlepiej więc jeśli zostanie samo w pokoju.
- Dziecko powinno się przede wszystkim uczyć wytrwałości i przyzwyczajać się, że nie wszystko od razu się udaje. **Musi nauczyć się dokładania wysiłku, żeby dotrzeć do celu.**
- Nie chodzi tutaj o odmawianie dziecku pomocy, tylko o pomaganie mu w taki sposób, żeby rośnie jego poczucie odpowiedzialności i samodzielność.

Bądź blisko, ale „nie stój nad głową”!

Reguły ułatwiające naukę i pracę:

- Dziecko odrabia lekcje samodzielnie.
- Pora odrabiania jest stała, nie od razu po wejściu do domu, ale też nie późnym wieczorem, kiedy dziecko jest już senne.
- Warto zadbać o spokój i brak pośpiechu.
- Oglądanie telewizji czy słuchanie radia jest zabronione podczas odrabiania lekcji.
- Po odrobieniu lekcji wszystkie przybory wracają na swoje miejsce.
- Po skończonej pracy należy sprawdzić przybory oraz zapakować tornister na następny dzień.
- Konsekwentnie przestrzegamy tego, żeby dziecko zaczynało zabawę dopiero po odrobieniu lekcji.

Wdrożenie dziecka w ten rytm wpłynie pozytywnie na motywację i ułatwi mu pracę.

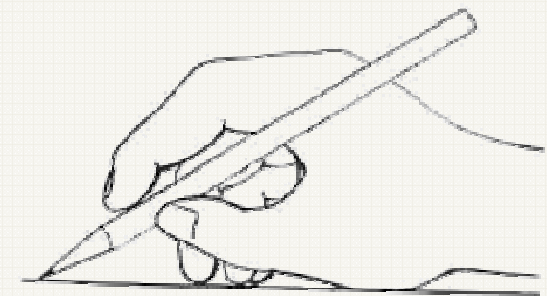
Od czego zacząć?

- Przed rozpoczęciem odrabiania zadań domowych porozmawiajmy z dzieckiem.
- Zapytajmy czego się dziś nauczyło, co ma do zrobienia w domu?
- Niech **dziecko samo** wyjmuje, otwiera książki, zeszyty i opowiada rodzicowi.
- Ustalcie, co odrobi najpierw, co potem.
- Niech się zastanowi, co jest dla niego trudne i wymaga wytłumaczenia.
- **Niech podejmie próbę**, dopiero przy rzeczywistych trudnościach podpowiedzmy, naprowadźmy jak je rozwiązać.

Na co zwrócić uwagę?

- Zwróćmy uwagę jak dziecko siedzi, jak układa zeszyt i trzyma pióro (**skorygujmy nieprawidłowy chwyt**), spójrzmy jak dziecko pisze litery (**powinno je kreślić w odpowiednim kierunku, dociągać do linijki, dokładnie łączyć**).
- Po spełnieniu tych warunków zostawmy dziecko samo.
- Wróćmy, kiedy oznajmi, że skończyło.
- Sprawdźmy jego pracę, **pochwalmy to co się udało**, naprowadźmy jeśli coś jest do poprawy.

Jak mądrze chwalić dziecko?

- **od razu**

nie zwlekaj z chwaleniem! od razu dostrzeż to, co dziecko zrobiło dobrze.

- **konkretnie, a nie ogólnikowo**

Pochwała jest wzmocnieniem danego zachowania, a zachowanie pochwalone najpewniej się powtórzy. Chwaląc trzeba więc wybrać to zachowanie, które ma się powtórzyć. Zamiast ogólników: *świetnie! wspaniale! dobra robota!* wskazuj na konkrety: *Bardzo mi się podoba jak starannie, dokładnie w liniach napisałeś to zdanie.*

- **używając sformułowań w języku pozytywnym**

Zamiast: *Bardzo dobrze, że dziś nie marudziłeś przy odrabianiu zadania domowego!* powiedz: *Bardzo mi się podoba, gdy tak chętnie odrabiasz zadanie domowe!*

- **bez porównywania go do innych osób**

Sformułowanie: *Czytasz już prawie tak dobrze jak Kasia!* zakłada, że dziecko jest gorsze od Kasi.

Jak mądrze chwalić dziecko?

- **bez dodatkowego moralizowania i przypominania niepowodzeń**
Bardzo dobrze zapamiętałeś tabliczkę mnożenia. Gdybyś tak zrobił miesiąc temu, to nie miałbyś tylu jedynek. - odpuść to drugie zdanie!
- **podkreślając siłę sprawczą dziecka**
Zamiast: *Jaki śliczny zeszyt* powiedz *Podoba mi się jak dbasz, aby twój zeszyt był czysty i starannie prowadzony.*
- **nie tylko za ideały**
Należy chwalić za każdy, nawet najdrobniejszy krok w kierunku poprawy: dziecko nadal nie potrafi samodzielnie skupić się na zadaniu, co chwilę się odrywa od pracy, ale po przypomnieniu wraca do niej: *Bardzo mi się podoba, że jak ci przypomnę, to od razu zabierasz się do pracy.*
- **bez używania takich zwrotów jak:**
no wreszcie; w końcu; mógłbyś tak zawsze; tym razem; całkiem nieźle; tak, ale...

Jak uczyć dziecko samodzielności

- Ustalić zrozumiałe dla dziecka **zasady** nauki, zabawy a także pracy (w wymiarze dostępnym dziecku).
- **Być konsekwentnym**, trzymać się zasad, dotrzymywać słowa.
- Brak egzekwowania poleceń czy ustaleń, uczy dziecko lekceważenia, niedbałości o to, co powie rodzic, nauczyciel, niewykonywania naszych poleceń, trudności wychowawcze.
- **Od dziecka należy wymagać**. Jako rodzice powinniśmy więc wymagać przestrzegania ustaleń, wykonywania przyjętych obowiązków, w tym także obowiązków szkolnych, właściwego zachowania wobec siebie, nauczycieli, kolegów, innych dorosłych.

Ważna rada

- Dziecko nie będzie z własnej inicjatywy wprowadzało w życie i przestrzegało tych reguł. To my musimy je do tego dopingować i towarzyszyć mu przez jakiś czas w utrwalaniu tych zasad!
- Unikajmy pretensji i nie denerwujmy się, jeśli nasze starania nie spotkają się z entuzjastyczną reakcją.
Dla wdrożenia tych reguł potrzebny jest czas (parę miesięcy, rok, a nawet dłużej).
- W ten sposób pomagamy dziecku przyswoić sobie pewną dyscyplinę, która ułatwi mu funkcjonowanie.

Jak uczyć systematyczności

- Dziecko powinno mieć w domu nie tylko prawa i przywileje, ale także **obowiązki**, z których będzie się wywiązywać w lepszy lub gorszy sposób. Nauczy się w ten sposób odpowiedzialności za to, co robi, dotrzymywania słowa, systematyczności.
- Przydzielane dziecku obowiązki powinny być odpowiednie do jego możliwości, aby nie zniechęcać lecz zachęcać do ich wykonania. Nadmierne obowiązki nie przyczynią się do rozwoju dziecka, a już na początku spowodują niechęć do ich wykonywania.

Jak uczyć samodzielności

- Należy dużo z dziećmi rozmawiać, tłumaczyć, wyjaśniać.
- Stosować **pozytywne wzmocnienia**! Zauważać starania, wysiłek, dobre chęci.
- Wychwalać wszystkie samodzielne osiągnięcia i sukcesy. Podkreślać „potrafisz sam/a-brawo!”
- Porażki przyjmować jako informację o obszarach do poprawy.
- Zachęcać, nie zniechęcać.

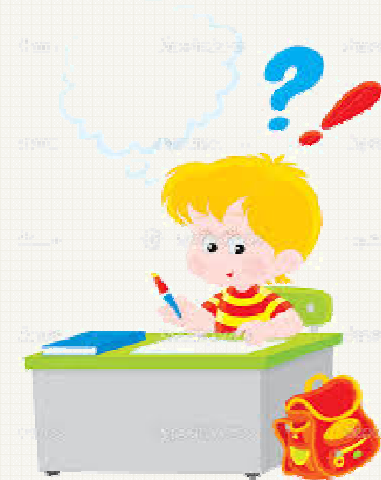
Jak uczyć samodzielności

- Dziecko w wieku sześciu-siedmiu lat potrafi już bardzo dużo i dlatego nie wyręczajmy go niepotrzebnie. Pozwólmy mu wykonywać to, co potrafi i być z tego dumnym.
- Nie sznurujemy dziecku butów, lecz nauczmy je robić to samodzielnie, **poczuj się bardziej dorosłe**.
- Nie rozwiązujemy za dziecko zadań, a dawajmy wskazówki, **poczuj się mądrzejsze**.
- Nie nośmy za dziecko do szkoły plecaka, lecz kontrolujmy, czy nie nosi niepotrzebnych rzeczy, **poczuj się silniejsze**.
- **Pamiętajmy o tym, że najlepiej wychowuje dobry przykład.** Możemy wypowiadać różne sądy i opinie, ale nasze dziecko postąpi tak, jak zaobserwuje w naszym postępowaniu.

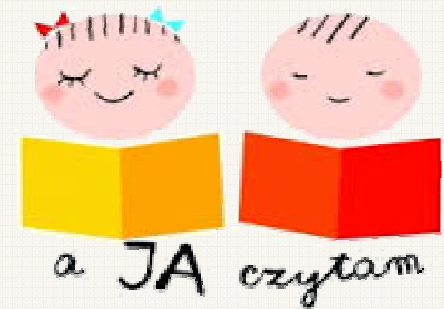
Dziecko z trudnościami w nauce

- W przypadku wystąpienia trudności edukacyjnych, rodzice powinni poświęcić dziecku więcej uwagi w czasie odrabiania zadań oraz wygospodarować czas na **codzienne ćwiczenia dodatkowe**.
- Czasami wystarczy 15-20 minut codziennej **systematycznej pracy** dodatkowej, aby dziecko zaczęło robić postępy.

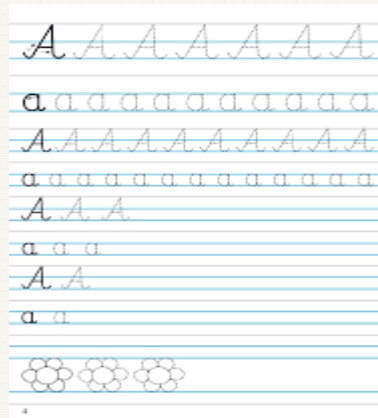
Trudności w czytaniu-przykłady ćwiczeń

- Codzienne czytanie głośne dziecka 10-15 min. (należy utrwalać litery, dążyć do unikania głoskowania, można postarać się o ćwiczenie w formie zabawy).
- Czytanie wspólne z dzieckiem, na przemian raz rodzic - raz dziecko.
- Czytanie chóralne - jednocześnie z dzieckiem (rodzic ciszej)
- Zabawy z czytaniem - wodzenie palcem po tekście, na słowo STOP czytanie wskazanego wyrazu.
- Wyszukiwanie najdłuższych, najkrótszych zdań, wyrazów, słów na literę...

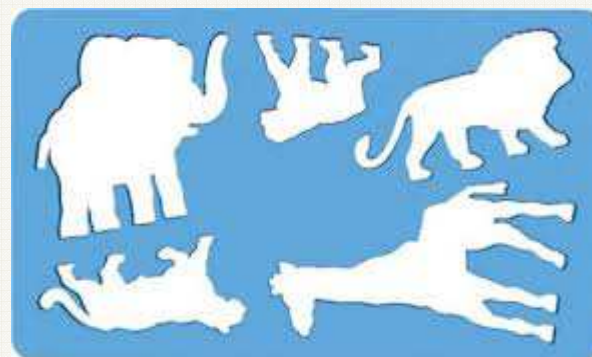
Trudności w pisaniu

- Piękne przepisywanie 2 - 3 zdań (krótko, ale bardzo starannie i dokładnie).
- Codzienne pisanie z pamięci literkek, zdań z książeczki dla dzieci - dziecko przygląda się, zastania, pisze, odstania - sprawdza, poprawia.
- W dalszych etapach nauki pisanie ze słuchu (rodzic dyktuje)

Trudności grafomotoryczne

- Rozwijanie sprawności manualnej, wzmacnianie ręki piszącej przez lepienie z plasteliny, wycinanie, wydzieranie, kolorowanie, rysowanie po śladzie itp.
- Dbanie o odpowiednie przybory: pióro, ołówek oraz o prawidłowe ich trzymanie.
- Pisanie w dodatkowym zeszycie liter, wyrazów, z dbałością o właściwe rozmieszczenie w liniaturze, kształt liter oraz ich połączenia.

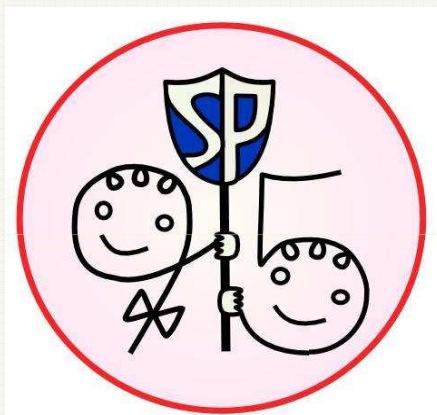

Ważne wskazówki

- **Nie dopuszczajcie** do powstania zaległości w nauce, ponieważ luki w wiadomościach to największy wróg powodzenia szkolnego. Od nich zaczynają się wszelkie kłopoty wychowawcze w szkole i w rodzinie.
- **Zadbajcie** o wytworzenie pozytywnego stosunku do nauki szkolnej, kolegów, nauczycieli i szkoły jako instytucji.
- **Starajcie się** o systematyczny kontakt i ścisłą współpracę z nauczycielami.

Życzymy powodzenia i zapraszamy do współpracy.

Opracowała mgr Lidia Kępińska

Źródła:

M. Szpiter „Doskonalenie nauki domowej uczniów klas początkowych”

D. Klaus, M. Szczepka - Pustkowska „Pedagogika wczesnoszkolna - dyskurs, problemy, rozwiązania”